

**ПРИВЕТСТВИЕ
НА РЕКТОРА НА ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“**

**Уважаеми участници
в Дванадесетия международен научен симпозиум
„Търновска книжовна школа – Традиции и послания“
(12 – 14 ноември 2021 г.),**

*Уважаеми гости и колеги,
Дами и господа!*

През 2021 г. се честват 50 години от провеждането на първия международен симпозиум „Търновска книжовна школа“ (11 – 14 октомври 1971 г.), 50 години от преустройването на Висшия педагогически институт във Велико-търновски университет „Кирил и Методий“ (13 октомври 1971 г.) и 650 години от създаването на Евтимиевата Търновска книжовна школа (1371 г.).

Преди 650 години (1371) в Търновград, старата столица на средновековна България, св. Евтимий Търновски създава школа – един тогавашен университет, средище за научно и художествено творчество, за многостранна културна дейност.

За около две десетилетия, от 1371 до 1393 г., по време на смут и тревоги, на вражески набези и сражения, Търновският патриарх (избран през 1375 г.) и неговите сътрудници и ученици изграждат велико културно дело, проникнало във всички сфери на българския живот през онази епоха и оказало съществено влияние далеч извън границите на България. Това дело на българската „Държава на Духа“ се превръща в общобалканско, общославянско и международно, а посланието за културно обединение на славянските народи и православния свят и досега се пази на търновската Света гора.

Създаденият през есента на 1963 г. Висш педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ утвърждава духовната приемственост през вековете. Наследил просветните и културни традиции на Евтимиевата книжовна школа от XIV век, той се изгражда като авторитетно висше училище за хуманитарни знания и изкуства, като престижен учебен и научен център.

Едно паметно събитие – преустройването на Висшия педагогически институт във Великотърновски университет „Кирил и Методий“ (с указ на Дър-

жавния съвет на НРБ у 586 от 13 октомври 1971 г.) съвпада с провеждането на международен научен симпозиум, организиран на търновска земя съвместно с Института по балканистика при БАН под егидата на ЮНЕСКО (11 – 14 октомври 1971 г.) по случай 600-годишнината от създаването на Търновската книжовна школа. Това знаково събитие узаконява Великотърновския университет като достоен наследник на класическата средновековна школа.

На следващата година, със Заповед № 2013/3.10.1972 г. на Държавния комитет за наука и технически прогрес, е създадена Комплексна научноизследователска група за систематични изследвания върху проблематиката, свързана с школата на последния търновски патриарх – Евтимий. Първ научен ръководител на това престижно университетско звено е академик Петър Динеков. С решение на АС на ВТУ от 1991 г. Комплексната научноизследователска група е преобразувана в Научноизследователски център „Търновска книжовна школа“.

Чрез този център Великотърновският университет съхранява и предава на поколенията посланието от първия симпозиум – да се разкрие актуалното значение на многостранното дело на книжовниците от школата на св. Евтимий Търновски. Непреходната стойност и мястото на Търновската книжовна школа в историята на българската духовна култура, в историята на балканските култури и техните взаимоотношения и в световното културно наследство се определя от комплекса и многообразието от изследователски проблеми, отнасящи се към няколко научни области: история, изкуствознание, езиковедство, литература, текстология, балканистика, славистика, византология, романистика, църковна история и богословие, история на държавата и правото, палеография, история на музиката, литературна и културна компаративистика и др. Различни школи и поколения учени установяват методологическите принципи на изследователската работа с концептуалната идея за съработничество в научното поле, завещана от патриарх Евтимий. На последното заседание на Първия симпозиум е взето решение престижният форум да се провежда периодично през четири години. Докладите и научните съобщения, подготвени за симпозиума, са включени в първия сборник „Търновска книжовна школа“, публикуван през 1974 г.

Положените основи за съвместни проучвания на български и чуждестранни изследователи от различни медиевистични направления върху паметниците от епохата на Второто българско царство и по-конкретно – върху културното наследство на Търновската книжовна школа се установяват като традиция в дейността на Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“. Като част от неговата научна стратегия събирането, изследването, издаването и превеждането на съвременен български език на безценното ръкописно наследство продължава да се популяризира чрез периодичните международни симпозиуми „Търновска книжовна школа“.

Великотърновският университет е домакин, организатор и съорганизатор на много научни прояви от международен, национален и регионален характер.

Сред тях с най-голяма популярност и с особена значимост е традиционният международен научен симпозиум „Търновска книжовна школа“ – един от най-старите и авторитетни форуми на българската и световната старобългаристика. До настоящата 2021 г. са проведени единадесет симпозиума и са отпечатани единадесет тома „Търновска книжовна школа“ с повече от 700 статии, студии и съобщения на учени от 15 страни.

С Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“ се свързва една от най-престижните награди в областта на старобългаристиката – международната Евтимиева награда. Нейни носители са изследователи от пет страни (Полша, Русия, България, Дания, Гърция), сред които проф. Александър Бурмов, проф. Йежи Русек, акад. Димитрий Лихачов, проф. Пеньо Русев, проф. Гунар Сване, проф. Ангел Давидов, проф. Георги Данчев, поетът Радко Радков, проф. Юрий Бегунов, проф. Димитриос Гонис, акад. Васил Гюзелев. Тази година с престижното отличие бяха удостоени четиримата видни учени медиевисти от на Великотърновския университет, чиито живот и творчески път е пряко свързан с Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“ – проф. дфн Димитър Кенанов, проф. дфн Иван Харалампиев, проф. д-р Мария Спасова и проф. дфн Невяна Дончева-Панайотова.

С традициите, установени в научното пространство на Великотърновския университет и цялостния изследователски принос на няколко поколения медиевисти продължават да се формират млади учени, наследили Евтимиевите послания от своите учители.

Проф. д-р Христо Бонджолов,
Ректор на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“